

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/98/2022
Identifikačné číslo spisu:	2311225440
Dátum vydania rozhodnutia:	26.06.2024
Meno a priezvisko:	Mgr. Katarína Katková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:2311225440.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Z. H., narodeného C., X., zastúpeného advokátskou kanceláriou ATTORNEYS GROUP s. r. o., Banská Bystrica, Kláry Jarunkovej 2, IČO: 36 863 998, proti žalovanému P. F., narodenému C., X., zastúpenému advokátskou kanceláriou Nagy & Partners, s. r. o., Galanta, Športová 470/11, IČO: 36 869 341, o určenie neúčinnosti kúpnej zmluvy, vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 8C/294/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo 17. júna 2020 sp. zn. 24Co/101/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Galanta (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 23. októbra 2014 č. k. 8C/294/2011-283 (v poradí tretím rozsudkom) určil, že kúpna zmluva uzavretá medzi predávajúcim Q. F., narodeným C., trvale bytom X. a kupujúcim P. F., narodeným C., trvale bytom X., na základe ktorej predávajúci ako výlučný vlastník previedol na kupujúceho vlastnícke právo k parcele č. KNC 266/2, zastavané plochy a nádvoria o výmere 177 m², parcela č. 266/3, zastavané plochy a nádvoria o výmere 91 m² a stavbe - rodinný dom súpisné číslo XXX postavený na parcele č. KNC 266/3, ktoré nehnuteľnosti sú zapísané na LV č. XXX vedeného Správou katastra E. pre okres E., obec X., katastrálne územie X. (ďalej len „nehnuteľnosti“), a ktorej vklad bol povolený pod číslom T. z 26. októbra 2010 - v. z. 183/2010 (ďalej len „kúpna zmluva“), je voči žalobcovi právne neúčinná (prvý výrok). O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi titulom náhrady trov konania sumu 132,50 eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 2.852,16 eur na účet právneho zástupcu žalobcu číslo účtu: XXXXXXXXXXXX/XXXX, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (druhý výrok).

1.1. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca sa žalobou domáhal určenia, že kúpna zmluva uzavretá medzi predávajúcim Q. F. (ďalej len „dlžník“ alebo „predávajúci“) a kupujúcim

P. F. (žalovaný), ktorej vklad bol povolený Správou katastra E. pod č. T., je voči žalobcovi právne neúčinná.

1.2. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 42a ods. 1, 2, § 42b ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“ alebo „Občiansky zákonník“).

1.3. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že žalovanému dlžník (brat žalovaného), s ktorým býval u svojich rodičov, hovoril o svojich problémoch, o svojej insolventnosti, a preto dom kúpil, aby boli vysporiadané záväzky k bankám, nakoľko hrozilo, že dom pôjde do dražby. Žalovaný vedel o insolventnosti dlžníka voči bankám. Keby došlo k predaju nehnuteľnosti na dražbe, finančne by bola uspokojená nielen banka za poskytnutý hypotekárny úver, ale z výťažku by bol uspokojený aj žalobca.

1.4. Podľa judikatúry českých súdov k odporovateľnému kráteniu vedie len zmenšenie dlžníkovho majetku. Ako vyplynulo z kúpnej zmluvy, žalovaný (kupujúci) zaplatil kúpnu cenu tak, že uhradil dlhy predávajúceho - jeho úvery voči bankám (15.172 eur; 35.234 eur; 38.371,38 eur) a sumu 10.222,62 eur vyplatil priamo predávajúcemu (dlžníkovi). Predávajúci napriek tomu, že získal finančné prostriedky, neuspokojil z nich svojho veriteľa (žalobcu).

1.5. Žalovaný argumentoval právnym názorom českých súdov, podľa ktorého, ak v majetku dlžníka bola kúpna zmluvou vec nahradená jej zodpovedajúcim peňažným plnením (kúpnu cenou), nemožno vyvodit', že by kúpna zmluva viedla k zmenšeniu majetku dlžníka, a že by teda ukracovala uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľa. Odporovateľnými nemôžu byť tzv. ekvivalentné právne úkony, pri ktorých nedochádza k objektívnemu zmenšeniu majetku dlžníka.

1.6. V prejednávanej veci bolo zistené, že dlžník (predávajúci) z kúpnej ceny časť finančných prostriedkov použil na splatenie dlhu, pričom kupujúci (žalovaný) finančné prostriedky poukázal priamo finančným ústavom a časť bola vyplatená predávajúcemu v hotovosti, ktorý tieto finančné prostriedky nepoužil na uspokojenie žalobcu. Finančné prostriedky vo výške 10.222,62 eur neboli poukázané na účet kupujúceho, nakoľko by podliehali exekúcii. Aby sa zexekuvaniu finančných prostriedkov vyhli, boli vyplatené v hotovosti, preto sa nejedná o transformáciu nehnuteľnosti na financie.

1.7. Podľa názoru súdu prvej inštancie úspešná obrana dlžníkovej blízkej osoby spočíva nielen v tvrdení, že o úmysle dlžníka skrátiť odporovaným právnym úkonom nevedel a ani nemohol vedieť, ale tiež v tvrdení a preukázaní, že vyvinul náležitú starostlivosť k poznaniu takého úmyslu dlžníka.

1.7.1. Dlžník, ktorý nie je schopný plniť svoje záväzky, môže zmarit' uspokojenie pohľadávky svojho veriteľa tiež tým, že svojím právnym úkonom zvýhodní iného svojho veriteľa. V danom prípade sa jednalo o postup dlžníka, ktorý zvýhodňuje iného svojho veriteľa a možnej odporovateľnosti tohto úkonu.

1.8. Súd prvej inštancie sa stotožnil s vyjadrením žalobcu, t. j. že sa jednalo o kvalifikované zmenšenie majetku, pretože z kúpnej ceny nebol vyrovnaný len dlh voči banke, ale zostali aj finančné prostriedky vo výške 10.222,62 eur, ktoré dlžník žalobcu použil iným spôsobom ako na uspokojenie svojich záväzkov. Bez toho, aby dlžník neodpredal nehnuteľnosti, nezískal by sumu 10.222,62 eur, pričom žalovaný vedel o tom, že dlžník má okrem banky aj záväzky voči iným subjektom.

1.9. Dlžník od 10. júla 2010, kedy nadobudol právoplatnosť platobný rozkaz, žiadnym spôsobom neuspokojil svoj dlh voči žalobcovi, pričom dlžník iný majetok, z ktorého by mohol byť uspokojený žalobca nemá, preto súd prvej inštancie žalobe v plnom rozsahu vyhovel.

1.10. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „OSP“).

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom zo 17. júna 2020 č. k. 24Co/101/2018-533 (v poradi štvrtým rozhodnutím) zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamietol (I. výrok) s tým, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (II. výrok) a štát má nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 % (III. výrok).

2.1. Odvolací súd konštatoval, že v prípade, ak došlo k odporovanému úkonu medzi dlžníkom a jemu blízkymi osobami (v prejednávanej veci medzi súrodencami), úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa zákon predpokladá a je na osobách blízkych dlžníkovi (v tomto prípade žalovaného), aby preukázali, že úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa v čase právneho úkonu nemohli aj pri náležitej starostlivosti poznať.

2.1.1. V posudzovanej veci žalovaný o zadlženosti dlžníka (svojho brata) vedel a kúpnu zmluvu uzavrel práve v snahe riešiť ťaživú situáciu dlžníka.

2.2. Ukrátenie uspokojenia veriteľovej pohľadávky predpokladá také zmenšenie majetku dlžníka, ktoré bráni uspokojeniu pohľadávky v celom rozsahu alebo aspoň sčasti. Dôkazné bremeno preukázať, že táto podmienka úspešnej odporovateľnosti právneho úkonu bola splnená, je na žalobcovi. Nestačí pritom preukázať, že majetok dlžníka sa zmenšil. Musí byť preukázané, že sa zmenšil do takej miery, že to ohrozilo aspoň čiastočné uspokojenie veriteľovho nároku, teda že došlo ku kvalifikovanému zmenšeniu jeho majetku.

2.2.1. Spoločným základným predpokladom odporovateľnosti právnych úkonov je, že právnym úkonom došlo ku skráteniu uspokojenia veriteľovej vymáhateľnej pohľadávky, pričom ukracovanie predpokladá kvalifikované zmenšenie majetku dlžníka (jeho majetok sa zmenšil do takej miery, že to ohrozuje aspoň čiastočné uspokojenie veriteľovho nároku). Na strane dlžníka musí ísť o úmyselné konanie s cieľom ukrátiť svojho veriteľa (veriteľov) a súčasne druhej strane odporovateľného právneho úkonu (žalovanému) musí byť úmysel dlžníka odporovaným právnym úkonom ukrátiť veriteľa známy (žalovaný o tomto úmysle dlžníka v čase, kedy bol právny úkon urobený, vedel alebo musel vedieť).

2.2.2. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) z 24. februára 2020 sp. zn. 5Cdo/101/2017.

2.3. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil. Síce aplikoval správnu právnu normu, ale ju nesprávne interpretoval a na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval.

2.4. Odporovateľnými nemôžu byť tzv. ekvivalentné právne úkony, pri ktorých nedochádza k objektívnemu zmenšeniu majetku dlžníka. Je však nevyhnutné, aby išlo o reálne ekvivalentné právne úkony. V konaní o odporovacej žalobe musí byť preto záver, že napadnutý právny úkon je úkonom ekvivalentným, vždy bezpečne preukázaný, a to nielen odkazom na samotné znenie právneho úkonu, ale zistením, že za plnenie, ktoré ním dlžník stratil, nadobudol iné plnenie skutočne ekvivalentnej povahy (rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21Cdo/2791/1999, 30Cdo/2435/2006 a 21Cdo/2426/1999).

2.4.1. K ukráteniu uspokojenia vymáhateľnej pohľadávky veriteľa teda nemôže dôjsť, ak sa síce zmenší majetok dlžníka, avšak ak vlastní dlžník napriek odporovanému právneho úkonu a ďalším svojim dlhom taký majetok, ktorý sám osebe postačuje k tomu, aby sa z neho veriteľ uspokojil (takým majetkom môžu byť aj peniaze, ktoré dlžník reálne získal z predaja svojich vecí).

2.4.2. V prípade, že dlžníkov právny úkon nemal za následok zmenšenie jeho majetku, nakoľko za prevedené veci, práva alebo iné majetkové hodnoty obdržal ich obvyklú cenu alebo mu za ne bola inak poskytnutá primeraná (rovnocenná) náhrada, rovnako nemôže dôjsť k ukráteniu uspokojenia veriteľovej pohľadávky. Aj keď dlžník má dlhy, nenastalo v dôsledku tzv. ekvivalentného právneho úkonu zmenšenie dlžníkovho majetku a k uspokojeniu veriteľovej pohľadávky môže slúžiť dlžníkov majetok - aj keď zmenil podobu svojich aktív - v rovnakej hodnote (cene), ako keby k týmto právnym úkonom

nedošlo. Rozhodujúcim okamihom pre posúdenie ekvivalentnosti prevodu dlžníkových vecí, práv alebo iných majetkových hodnôt je jeho účinnosť, pri nehnuteľnostiach zapisovaných do katastra nehnuteľností je ním deň, ku ktorému nastali účinky vkladu práva do katastra nehnuteľností. Pre záver, že sa dlžníkov majetok následkom prevodu vecí, práva alebo inej majetkovej hodnoty na iného neznižil, nie je bez ďalšieho významný len obsah zmluvy či iného dojednania. O tzv. ekvivalentný právny úkon dlžníka ide len vtedy, ak za prevedené veci, práva alebo iné majetkové hodnoty sa dlžníkovi naozaj (reálne) dostala ich obvyklá cena alebo iná skutočne primeraná (rovnocenná) náhrada.

2.5. Z doplneného dokazovania pred odvolacím súdom vyplynulo, že na úhradu kúpnej ceny za nehnuteľnosti si žalovaný u R. čerpal úver, pričom nehnuteľnosti boli ocenené znaleckým posudkom č. 3/2010 znalkyne Ing. Zuzany Fialovej, znalkyne z odboru stavebníctvo z 8. marca 2010 (ďalej len „znalecký posudok“), z ktorého vyplynula všeobecná hodnota nehnuteľností stanovenej za použitia polohovej diferenciacie vo výške 111.000 eur. V kúpnej zmluve bola medzi účastníkmi dohodnutá kúpna cena za nehnuteľnosti vo výške 99.000 eur.

2.6. Odvolací súd mal preukázané, že žalobcom napadnutý úkon žalovaného a dlžníka bol úkonom odplatným, ekvivalentným, keď dlžníkovi bola za predané nehnuteľnosti poskytnutá finančná protihodnota, ktorej výška z hľadiska adekvátnosti bola primeraná.

2.7. Zo znaleckého posudku bolo zistené, že dohodnutú kúpnu cenu v sume 99.000 eur je treba považovať za ekvivalent skutočnej hodnoty nehnuteľností, keď zistený rozdiel medzi zistenou všeobecnou hodnotou nehnuteľností znaleckým posudkom a kúpnu cenu je 12.000 eur, čo je 10,8 % z ceny nehnuteľností. Nehnuteľnosti predstavujú bežný dedinský rodinný dom s pomerne malým pozemkom, a preto tento rozdiel nie je takým nepomerom, že by dohodnutá kúpna cena v čase predaja nepredstavovala primeraný finančný ekvivalent hodnoty nehnuteľností.

2.8. Podľa názoru odvolacieho súdu odporovaný právny úkon je ekvivalentným úkonom, ktorý nemal za následok zmenšenie majetku dlžníka, ale išlo len o transformáciu nehnuteľného majetku na finančnú hodnotu.

2.9. Aj v prípade zohľadnenia, že dlžník prednostne uspokojil pohľadávky, ktoré mali voči nemu banky tak, že priamo z kúpnej ceny boli tieto ich pohľadávky čiastočne uspokojené, predávajúci (dlžník) ešte obdržal v hotovosti zvyšok kúpnej ceny, ktorá v čase uzavretia kúpnej zmluvy so žalovaným postačovala na úhradu dlhu, ktorý mal predávajúci voči žalobcovi, pričom vyplatenie zvyšku kúpnej ceny za nehnuteľnosti nebolo v čase realizácie predaja nehnuteľnosti zákonom obmedzené.

2.10. V konaní bolo nesporne preukázané, že dlžník práve v snahe uhradiť svoje dlhy speňažil nehnuteľnosti a predal ich žalovanému z a kúpnu cenu, ktorá bola primeraná hodnote nehnuteľností, kúpnu cenu nesporne reálne dostal. V posudzovanej veci ide o ekvivalentný právny úkon, preto neboli splnené podmienky na určenie neúčinnosti kúpnej zmluvy.

2.10.1. Vzhľadom uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 Civilného sporového poriadku v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „CSP“) zmenil a žalobu zamietol.

2.11. O nároku na náhradu trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalovaný bol v konaní úspešný, neboli tvrdené ani zistené žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali výnimočne mu náhradu trov konania nepriznať (§ 257 CSP), preto odvolací súd žalovanému voči žalobcovi priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného ako aj odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2.12. Odvolací súd rozhodol aj o nároku štátu na náhradu trov konania, ktoré zaplatil v priebehu odvolacieho konania peňažnému ústavu za poskytnutie znaleckého posudku zo štátnych prostriedkov vo výške 24 eur za kópiu znaleckého posudku, a to na základe návrhu žalobcu.

2.12.1. Vzhľadom na neúspech žalobcu, odvolací súd štátu priznal nárok na náhradu trov voči neúspešnej strane sporu v plnom rozsahu.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej len „dovolateľ“ alebo „žalobca“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP.

3.1. Poukázal na to, že žalovaný v odvolaniach i odvolací súd mali za to, že v posudzovanej veci išlo o ekvivalentný právny úkon, hoci dlžník (Q. F.) previedol svoj majetok na svojho brata ako blízku osobu (žalovaného) za odplatu - kúpnu cenu vo výške 99.000 eur, z ktorej bola vyplatená banka (banky) dlžníka a z časti kúpnej ceny, ktorá mala údajne byť vyplatená žalovanému v hotovosti vo výške 10.222,62 eur, mohol byť vyplatený on.

3.1.1. Odvolací súd opakovane konštatoval, že dlžník mal údajnú hotovosť, z ktorej údajne mohol uspokojiť veriteľa, t. j. jeho, ale aj keď tak neurobil a údajnú hotovosť minul údajne na iné účely (ani nie celú na uspokojenie svojich záväzkov), nedošlo k ukráteniu jeho ako veriteľa. V tejto súvislosti odvolací súd žiadnym spôsobom neskúmal a nepreukazoval tvrdenia žalovaného a dlžníka.

3.1.2. Odvolací súd sa jednosmerne zameral výhradne na údajnú hotovosť, ktorou údajne mal dlžník disponovať po prevode nehnuteľností, avšak nebral do úvahy, či dlžník mal okrem nehnuteľností aj iný majetok, z ktorého by sa mohol on uspokojiť.

3.2. Dlžník (v pozícii svedka) na pojednávaní na súde prvej inštancie konanom dňa 24. apríla 2012 uviedol: „Ja som nemajetný. Nehnuteľnosť previedol na svojho brata za 94.000 alebo 97.000 eur. Časť kúpnej ceny bola vyplatená v hotovosti a to bolo 7.000 alebo 10.000 eur a zvyšok pokryli hypotéky. Z hotovosti som vyplatil predchádzajúce exekúcie.“

3.2.1. Podľa jeho názoru z výpovede dlžníka vyplýva, že dlžník previedol jediný svoj majetok na svojho brata (žalovaného), pričom žalovaný mal vedomosť o jeho finančnej situácii. Zároveň potvrdil, že k žalovaným tvrdenej transformácii majetku nedošlo, nakoľko predajom nehnuteľností finančné prostriedky nevyplatil dlžníkovi, ale väčšiu časť vyplatil žalovaný priamo bankám ako veriteľom dlžníka a len nepatrnú časť vo výške približne 10.000 eur vyplatil dlžníkovi, pričom aj tieto prostriedky dlžník obratom údajne použil na uspokojenie iných veriteľov, pričom jeho ako svojho veriteľa neuspokojil ani čiastočne.

3.3. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne zo 16. júna 2010 sp. zn. 5Co/93/2010.

3.4. Mal za to, že účelovým prevodom nehnuteľností z dlžníka na žalovaného došlo ku kvalifikovanému zmenšeniu majetku dlžníka, z ktorého by bolo možné uspokojiť jeho pohľadávku ako veriteľa.

3.4.1. Dlžník okrem nehnuteľností nevlastní žiadny iný hnuťelný alebo nehnuteľný majetok, z ktorého by mohla byť jeho pohľadávka uspokojená.

3.4.2. Žalovaný mal vedomosť o dlhoch a insolventnosti dlžníka (svojho brata) i o dlhu voči nemu.

3.4.3. Nehnuteľnosti boli prevedené za účelom, aby neboli predané v dražbe iniciovanej veriteľmi dlžníka, čím bol jednoznačne preukázaný úmysel ukrátiť veriteľov z možnosti uspokojenia svojich pohľadávok z predaja.

3.4.4. Z vyplatenej kúpnej ceny boli uspokojení nielen záložní veritelia ale údajne aj niektorí iní veritelia, ktorých dlžník uspokojil z údajne vyplatenej kúpnej ceny (v hotovosti) podľa svojho uváženia bez toho, aby získané finančné prostriedky rovnomerne rozdelil, pričom on nebol uspokojený ani čiastočne.

3.4.5. Exekučné konanie, ktoré inicioval, bolo začaté pred povolením vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Dlžník i žalovaný v čase uzatvárania kúpnej zmluvy mali vedomosť o

vymáhateľných pohľadávkach voči dlžníkovi, a teda mohli predpokladať, že si svoju vymáhateľnú (súdom priznanú pohľadávku) bude uplatňovať exekučnou cestou.

3.5. Ďalej poukázal na uznesenie najvyššieho súdu z 30. júla 2009 sp. zn. 3Cdo/61/2008, z ktorého vyplýva: „Odporovacia žaloba je právnym prostriedkom slúžiacim na uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľov v konaní o výkon rozhodnutia (exekučnom konaní), a to postihnutím vecí, práv alebo iných majetkových hodnôt, ktoré odporovaným právnym úkonom ušli z dlžníkovho majetku, prípadne vymožením peňažnej náhrady vo výške zodpovedajúcej prospechu získaného z odporovateľného právneho úkonu.“

3.6. Ak dlžník odporovateľným právnym úkonom previedol jediný svoj majetok na blízku osobu, pričom protiplnenie za tento účelový prevod v podstate ani nemal k dispozícii, nakoľko bolo okamžite vyplatené banke (veriteľovi dlžníka), pričom len údajná suma 10.222,62 eur bola vyplatená v hotovosti, avšak aj túto mal údajne použiť na úhradu niektorých veriteľov a na iné potreby, nemožno tu hovoriť o transformácii majetku a ekvivalentnosti protiplnenia.

3.6.1. Protiplnenie vo výške 88.777,38 eur bolo poukázané priamo banke v zmysle kúpnej zmluvy, a teda nikdy nebolo dlžníkovi žalovaným vyplatené, preto nemohol s touto sumou disponovať. Dlžníkovi bolo poukázané údajne len protiplnenie vo výške 10.222,62 eur, čo nie je možné považovať za ekvivalentné protiplnenie.

3.6.2. Keďže na základe znaleckého posudku bola určená všeobecná (trhová hodnota) nehnuteľností vo výške 111.000 eur, pričom nehnuteľnosti neboli prevedené za kúpnu cenu zodpovedajúcu ich trhovej hodnote, ale len (údajne) za 99.000 eur, rozdiel oproti skutočnej trhovej hodnote prevedených nehnuteľností (t. j. 12.000 eur), za ktorý mohli byť objektívne nehnuteľnosti prevedené za iných okolností, mohol postačovať na úhradu jeho pohľadávky. I z tohto dôvodu sa nejedná o ekvivalentné protiplnenie.

3.7. Podotkol, že už v rámci prvoinštančného konania výsluchom svedka Norberta Horvátha (dlžníka), ako aj výsluchom žalovaného vyplynulo, že dlžník nehnuteľnosti previedol na žalovaného, aby o nehnuteľnosti neprišiel pri výkone rozhodnutia, a teda bol preukázaný jednoznačný úmysel dlžníka ukrátiť svojich veriteľov.

3.8. Ďalej poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21Cdo/796/2011, 30Cdo/2474/2003.

3.8.1. Uviedol, že prevodom nehnuteľností dlžníka na žalovaného počas exekučného konania, exekútor v rámci exekučného konania v dôsledku odporovaného právneho úkonu dlžníka nemohol zriadiť exekučné záložné právo na nehnuteľnostiach, a tým došlo k jeho ukráteniu ako veriteľa.

3.8.2. V prípade, ak by dlžník ukracujúci právny úkon nebol urobil, bol by mal ako záložný veriteľ v druhom rade bezprostredne po banke T. záložné právo (záložné exekučné právo) na nehnuteľnostiach patriacich dlžníkovi, výkonom ktorého by sa mohol uspokojiť, resp. aj v prípade, ak by výkon záložného práva v takom prípade začal realizovať záložný veriteľ v prvom rade (T.), bol by on ako záložný veriteľ v druhom rade aspoň čiastočne uspokojený.

3.8.3. Podľa jeho názoru boli v konaní preukázané všetky podmienky odporovateľnosti právneho úkonu: 1/ ukracujúci právny úkon, 2/ vymáhateľnosť pohľadávky, 3/ ukrátenie veriteľa, 4/ úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa, 5/ vedomosť druhej strany o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa.

3.9. Vzhľadom na uvedené navrhol rozsudok odvolacieho súdu zmeniť a rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť a priznať mu náhradu trov konania (vrátane náhrady trov odvolacieho a dovolacieho konania) v rozsahu 100 %.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedol, že dovolanie nie je dôvodné.

4.1. Odvolací súd rozhodol zákonným spôsobom po riadnom zvážení všetkých okolností danej veci a v súlade so závermi najvyššieho súdu v uznesení z 31. januára 2018 sp. zn. 2Cdo/141/2016 vec riadne právne posúdil.

4.2. Žalobca si nechce priznať to, že ním podaná žaloba nie je dôvodná, keďže v prípade prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam bol dodržaný zákon, on za nehnuteľnosti uhradil primeranú kúpnu cenu, ktorá zodpovedala vtedajším trhovým podmienkam, a teda nie je možné platne a zákonne v tomto konaní postihnúť ním nadobudnuté predmetné vlastnícke právo.

4.3. Keďže ekvivalentnosť právneho úkonu bola daná, tak je zrejmé, že odporovateľnosť právneho úkonu nemôže byť úspešná. To, ako dlžník naložil s finančnými prostriedkami, ktoré získal predajom nehnuteľností, je výlučne iba jeho záležitosťou a nemôže mať dopad na neho ako kupujúceho, nakoľko za predmet kúpy riadne zaplatil zodpovedajúcu trhovú a primeranú kúpnu cenu a dodnes spláca úver, ktorý si za týmto účelom zobral.

4.4. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby najvyšší súd dovolanie žalobcu zamietol a priznal mu nárok náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť, a to z nasledovných dôvodov.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. V danom prípade dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a), c) CSP.

8. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Uplatnenie dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, predpokladá vymedzenie, v čom spočíva nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom.

9.1. Právnym posúdením veci je činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie súd k záveru o existencii, resp. neexistencii subjektívnych práv a povinností subjektov konkrétneho právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávnosť právneho posúdenia veci preto nemožno vymedziť nesprávnym, či nedostatočným zistením skutkového stavu, ale len argumentáciou spochybňujúcou použitie právnej normy súdom na daný prípad, alebo jej interpretáciu, prípadne jej aplikáciu súdom na zistený skutkový stav.

10. Ak nemá dovolanie, prípustnosť ktorého strana sporu vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, vykazovať nedostatky, ktoré by v konečnom dôsledku viedli k znemožneniu meritórneho dovolacieho prieskumu a odmietnutiu dovolania podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v

dovolání vysvetliť, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach v § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/206/2017, 1Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/ 89/2017, 7Cdo/20/2017, 8Cdo/186/2016).

11. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP), alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP).

12. V zmysle zákonných ustanovení dovolací súd môže len konštatovať, že výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je teda podmienený tým, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky. K uvedenému dovolací súd poznamenáva, že otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Musí ísť o právnú otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou v dovolaní vymedzená jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

13. Dovolací súd sa preto vzhľadom na uvedené najskôr zaoberal tým, či sú splnené predpoklady prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

14. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ: a) konkretizovať právnú otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) CSP (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/6/2017, 3Cdo/67/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017).

15. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP je relevantná právna otázka, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyskytla nejednotnosť navonok prejavovaná v prijatí odlišných právnych názorov; inými slovami ide o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, avšak právne názory dovolacích senátov zostali nejednotné a neustálené (nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu). V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a) konkretizovať právnú otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) označením konkrétnych (odlišných, napríklad aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne.

16. Pokiaľ dovolateľ v podanom dovolaní nevymedzí právnú otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú právnú otázku mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie uvedeného dovolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil súd prvej inštancie a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky (do úvahy prichádzajúce) rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky; v opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj

(konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (viď sp. zn. 4Cdo/58/2017, 5Cdo/48/2020).

17. V posudzovanej veci dovolateľ, zastúpený advokátom, v dovolaní nevymedzil žiadnu právnu otázku. Dovolaťel v podstate iba nesúhlasí s rozhodnutím odvolacieho súdu, považuje ho za nesprávne a polemizuje s dôvodmi, ktoré dovolací súd uviedol v napadnutom rozhodnutí. Dovolaťel tak nevymedzuje ním uvádzaný dovolací dôvod spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

17.1. Polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, či vyhodnotením skutkového stavu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu skutkovej alebo právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP (porovnaj sp. zn. 1Cdo/36/2017, 2Cdo/5/2017, 3Cdo/74/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017). V tejto časti preto nemožno dovolanie dovolateľa považovať za procesne prípustné.

18. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní poukázal na odklon riešenia právnej otázky odvolacím súdom od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu s poukazom na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne zo 16. júna 2010 sp. zn. 5Co/93/2010 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21Cdo/796/2011, 30Cdo/2474/2003, dovolací súd konštatuje, že ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovaně vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/6/2017, 3Cdo/158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/21/2017, 6Cdo/129/2017). Do ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu možno zahrnúť aj rozhodnutia publikované v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávanej Najvyšším súdom ČSFR, Najvyšším súdom ČR a Najvyšším súdom SR v dobe do 31. decembra 1992, ako aj rozhodnutia uverejnené v Zborníkoch stanovísk, správ o rozhodovaní súdov a súdnych rozhodnutí Najvyšších súdov ČSSR, ČSR a SSR, vydaných SEVT Praha v rokoch 1974 (č. I, 1965 - 1967), 1980 (č. II, 1964 - 1969) a 1986 (č. IV, 1970 - 1983), pokiaľ sú stále použiteľné (najmä z hľadiska ich súladu s hodnotami demokratického právneho štátu) a neboli prekonané neskoršou judikatúrou (R 71/2018).

18.1. Vzhľadom na uvedené, dovolateľom označené rozhodnutia (Krajského súdu v Trenčíne zo 16. júna 2010 sp. zn. 5Co/93/2010 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21Cdo/796/2011, 30Cdo/2474/2003) nepatria do od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

19. Čo sa týka uznesenia najvyššieho súdu z 30. júla 2009 sp. zn. 3Cdo/61/2008, na ktoré dovolateľ poukázal v dovolaní, je v ňom v o všeobecnosti konštatované ...(..)Odporovacia žaloba je právnym prostriedkom slúžiacim na uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľov v konaní o výkon rozhodnutia (exekučnom konaní), a to postihnutím vecí, práv alebo iných majetkových hodnôt, ktoré odporovaným právnym úkonom ušli z dlžníkovho majetku, prípadne vymožením peňažnej náhrady vo výške zodpovedajúcej prospechu získaného z odporovateľného právneho úkonu.(“)...

19.1. Podstatný je však právny záver najvyššieho súdu uvedený v predmetnom rozhodnutí nasledovne: ...(..)Záverom dovolací súd považuje za potrebné dodať, že o odporovateľný právny úkon ide len v prípade, že ním bol majetok dlžníka prevedený na tretiu osobu bez zodpovedajúceho protiplnenia; v opačnom prípade o odporovateľne prevedení majetok nejde. Pokiaľ teda právny úkon dlžníka nemal za následok zmenšenie jeho majetku, lebo za prevedené veci, práva alebo iné majetkové hodnoty obdržal ich obvyklú cenu, alebo mu za ne bola inak poskytnutá primeraná (rovnocenná) náhrada, nemôže dôjsť ku skráteniu uspokojenia veriteľovej pohľadávky. Z toho vyplýva, že o odporovateľný právny úkon môže ísť len vtedy (pri splnení ďalších podmienok), ak za prevedený majetok nebola dlžníkovi poskytnutá zodpovedajúca náhrada.(“)...

19.2. Dovolací súd konštatuje, že odvolací súd v bodoch 10. až 35. odôvodnenia v súlade s uznesením najvyššieho súdu z 30. júla 2009 sp. zn. 3Cdo/61/2008 uviedol dôvody, pre ktoré považoval prevedenie nehnuteľností z dlžníka na žalovaného na základe kúpnej zmluvy za zodpovedajúce protiplnenie.

20. V danom prípade z obsahu dovolania žalobcu je zrejmé, že žalobca zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) uviedol z pohľadu požiadaviek vyplývajúcich z obsahu ním uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a), c) CSP všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým podľa jeho názoru došlo pri právnom posudzovaní veci odvolacím súdom, avšak nekonkretizoval právnú otázku, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie, inak povedané žiadnym spôsobom nenastolil, nevymedzil, neformuloval, nepomenoval právnú otázku, pričom uvedené vymedzenie nebolo možné ani vyabstrahovať z dovolania ako celku (postupujúc podľa § 124 ods. 1 CSP) bez toho, aby bola znevýhodnená procesná protistrana.

21. Dovolací súd považuje za potrebné tiež zdôrazniť, že dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvej a druhej inštancie, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, ani prostriedkom určeným na prehodnotenie vykonaného dokazovania. Naopak dovolací súd je podľa § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú definované v § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP. Dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie nemožno odôvodniť spochybnením skutkových záverov súdov nižšej inštancie na základe tvrdeného nesprávneho vyhodnotenia dôkazov. Prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu konštatovaním prípustnosti dovolania v danom prípade do úvahy neprichádza.

22. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 14. apríla 2022 sp. zn. I. ÚS 215/2022, z ktorého vyplýva, že „k odmietnutiu dovolania pre nesplnenie náležitostí zadefinovania dôvodu prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku ústavný súd považuje za potrebné dodať, že aj keď jeho súčasná judikatúra uprednostňuje materiálny prístup k vymedzeniu dovolacích dôvodov zo strany najvyššieho súdu (I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 479/2021), dovolací súd si bez náležitého vymedzenia právnej otázky dovolaťom nemôže túto otázku vyabstrahovať z dovolania sám (II. ÚS 291/2021). Ústavne konformné riešenie vyžaduje, „aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala, a takisto aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré pokladá dovolaťel za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť...“ Sťažovateľ, resp. jeho advokát „preto musí pripraviť jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie namietaného nesprávneho právneho posúdenia spornej právnej otázky. (I. ÚS 115/2020).“

23. Na základe uvedeného najvyšší súd uzatvára, že vzhľadom k tomu, že dovolaťel nevymedzil právnú otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a), c) CSP zákonným spôsobom, teda dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom podľa § 432 CSP, dovolanie je preto potrebné odmietnuť podľa § 447 písm. f) CSP.

24. Dovolací súd žalovanému ako úspešnému v dovolacom konaní priznal podľa § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP voči neúspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.